



Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-541/22 P

Araceli García Fernández jt

versus

Euroopa Komisjon

ja

Ühtne Kriisilahendusnõukogu

Euroopa Kohtu (esimene koda) 4. oktoobri 2024. aasta otsus

Apellatsioonkaebus – Majandus- ja rahapoliitika – Pangandusliit – Määrus (EL) nr 806/2014 – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisüühingute ühtne kriisilahenduskord – Maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jääva ettevõtja suhtes kohaldatav kriisilahendusmenetlus – Banco Popular Español SA kriisilahenduse skeemi vastuvõtmine – Artikkel 14 – Kriisilahenduse eesmärgid – Artikli 18 lõige 1 – Kriisilahendusskeemi vastuvõtmise tingimused – Ühtse Kriisilahendusnõukogu ja Euroopa Komisjoni kohustused – Artikkel 20 – Kriisilahenduse eesmärgil väärtuse hindamine – Nõuded – Artiklid 88–91 – Konfidentsiaalsuskohustus – Toimikuga tutvumise õigus – Ajakirjanduses tehtud avaldused

1. *Tühistamishagi – Vaidlustatavad aktid – Mõiste – Siduvate õiguslike tagajärgedega aktid – Ettevalmistatavad aktid – Ühtse Kriisilahendusnõukogu (SRB) otsus võtta vastu kriisilahendusskeem – Jõustumine – Siduvate õiguslike tagajärgede puudumine – Väljajätmine – Komisjoni või Euroopa Liidu Nõukogu heakskiitev otsus, millega määratakse selle skeemi sisu lõplikult kindlaks – Hõlmamine (ELTL artikkel 263)*

(vt punktid 97, 98 ja 168)

2. *Põhiõigused – Põhiõiguste harta – Õigus heale haldusele – Iga isiku õigus tutvuda teda puudutavate andmetega – Ullatus – Kriisilahendusskeemi vastuvõtmine – Õigus nõuda kogu toimiku edastamist pärast seda, kui kriisilahendusnõukogu (SRB) on kriisilahendusskeemi vastu võtnud – Piir – Konfidentsiaalsed andmed selles toimikus olevates dokumentides (ELTL artikkel 339; Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikli 41 lõike 2 punkt b ja artikli 52 lõige 1; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 806/2014, artikli 88 lõiked 1 ja 5 ning artikli 90 lõige 4)*

(vt punktid 113–115)

3. *Põhiõigused – Põhiõiguste harta – Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele – Iga isiku õigus tutvuda teda puudutavate andmetega – Ullatus – Kriisilahendusskeemi vastuvõtmine – Õigus nõuda kogu toimiku edastamist pärast seda, kui kriisilahendusnõukogu (SRB) on kriisilahendusskeemi vastu võtnud – Konfidentsiaalsed andmed selles toimikus olevate dokumentide tervikversioonides – Väljajätmine*
(Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikkel 47; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 806/2014)

(vt punktid 119 ja 120)

4. *Põhiõigused – Euroopa inimõiguste kaitse konventsioon – Dokument, mis ei ole formaalselt liidu õiguskorra osa – Liidu aktide õiguspärasuse kontroll – Ullatus – Piirdumine harta tagatavate põhiõigustega*
(ELL artikli 6 lõige 3; Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikli 52 lõige 3)

(vt punkt 123)

5. *Apellatsioonkaebus – Väited – Vastuvõetavus – Tingimused – Selliste argumentide esitamine, mis on esitatud ka Üldkohtus*
(ELTL artikkel 256; Euroopa Kohtu põhikiri, artikli 58 esimene lõik; Euroopa Kohtu kodukord, artikli 168 lõike 1 punkt d ja artikli 169 lõige 2)

(vt punktid 140 ja 141)

6. *Institutsioonide aktid – Põhjendamine – Kohustus – Ullatus – Põhjendamiskohustuse hindamine juhtumi asjaolude alusel – Vajadus täpsustada kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid – Puudumine*
(ELTL artikkel 296)

(vt punkt 149)

7. *Majandus- ja rahapoliitika – Majanduspoliitika – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisühingute ühtne kriisilahenduskord – Kriisilahendusskeemi vastuvõtmine – Tingimused – Maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise olukorra põhjustanud asjaolude arvessevõtmine – Väljajätmine*
(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 806/2014, põhjendus 58 ja artikli 18 lõiked 1 ja 4)

(vt punktid 189–191)

8. *Majandus- ja rahapoliitika – Majanduspoliitika – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisühingute ühtne kriisilahenduskord – Kriisilahendusskeemi vastuvõtmine – Tingimused – Avaliku huvi kriteerium – Avaliku huvi ning krediidiasutuse, kelle suhtes viiakse läbi kriisilahendusmenetlust, aktsionäride ja võlausaldajate õiguste kaalumine – Väljajätmine*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 806/2014, artikli 14 lõike 1 esimene lõik ja artikli 18 lõiked 1 ja 5)

(vt punktid 232–234)

9. *Majandus- ja rahapoliitika – Majanduspoliitika – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisüühingute ühtne kriisilahenduskord – Kriisilahendusskeemi vastuvõtmine – Tingimused – Krediidiasutuse maksejõuetus või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämine – Hindamine, et kindlaks teha, kas krediidiasutus on maksejõuetu – Euroopa Keskpanga (EKP) eelispädevus – EKP hinnangust varasema hinnangu kehtetuks muutumine (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 806/2014, artikli 18 lõike 1 teine lõik)*

(vt punktid 264 ja 265)

10. *Majandus- ja rahapoliitika – Majanduspoliitika – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisüühingute ühtne kriisilahenduskord – Kriisilahendusskeemi vastuvõtmine – Selle skeemi vastuvõtmiseks krediidiasutuse suhtes läbi viidav hindamine – Hindaja sõltumatuse põhimõte – Piirid – Sõltumatu hindamise läbiviimise võimatus – Ühtse kriisilahendusnõukogu (SBR) pädevus see hindamine läbi viia (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 806/2014, artikli 20 lõiked 1 ja 3)*

(vt punktid 297 ja 298)

11. *Majandus- ja rahapoliitika – Majanduspoliitika – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisüühingute ühtne kriisilahenduskord – Kriisilahendusmenetlus – Kriisilahenduse eesmärgil väärtuse hindamine – Esialgne väärtuse hindamine – Mõiste – Väärtuse hindamine, mille käigus ei järgita kõiki kohaldatava määruse nõudeid – Väärtuse hindamise kehtivus kriisilahendusmeetme vastuvõtmiseks – Lubatavus (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 806/2014, artikli 20 lõiked 10, 11 ja 13)*

(vt punkt 303)

12. *Majandus- ja rahapoliitika – Majanduspoliitika – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisüühingute ühtne kriisilahenduskord – Kriisilahendusmenetlus – Esialgsel väärtuse hindamisel põhinevad kriisilahendusmeetmed – Pärast kriisilahendusskeemi vastuvõtmist tehtava lõpliku ex post hinnangu puudumine – Lubatavus (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 806/2014, artikli 20 lõiked 11, 12 ja 13)*

(vt punktid 325, 327 ja 328)

13. *Majandus- ja rahapoliitika – Majanduspoliitika – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisüühingute ühtne kriisilahenduskord – Ühtne Kriisilahendusnõukogu (SRB) – Kriisilahendusnõukogu liikmete ja teenistujate konfidentsiaalsuskohustus – Konfidentsiaalne teave – Mõiste – Finantsinstitutsioon, kelle üle teeb järelevalvet kriisilahendusnõukogu koostöös EKPga – Väljajätmine*

Kokkuvõte

Euroopa Kohus, kellele esitati apellatsioonkaebus kohtuotsuse *Eleveté Invest Group jt vs. komisjon ja SRB*¹ peale, millega Üldkohus jättis rahuldamata hagi, milles paluti tühistada Ühtse Kriisilahendusnõukogu (edaspidi „SRB“) otsus *Banco Popular Español, SA* (edaspidi „Banco Popular“) kriisilahendusskeemi vastuvõtmise kohta² ja otsus 2017/1246, millega see skeem kinnitati³, jättis selle apellatsioonkaebuse rahuldamata, selgitades muude isikute kui kriisilahenduse adressaatide õigust tutvuda kriisilahendusdokumentidega, põhjendamiskohustust seoses kriisilahenduse kinnitamise otsusega, aktsionäride ja võlausaldajate huvide arvessevõtmist, maksejõuetu finantsinstitutsiooni varade ja kohustuste väärtuse hindamist ning kriisilahendusnõukogu liikmete konfidentsiaalsuskohustust kriisilahendusmenetluses.

Hagejad olid enne Hispaania krediitiasutuse Banco Populari suhtes kriisilahendusskeemi vastuvõtmist selle aktsionärid või võlausaldajad.

Enne kriisilahendusskeemi vastuvõtmist viidi läbi Banco Populari väärtuse hindamine, mis hõlmas kahte kriisilahendusskeemile lisatud aruannet, nimelt 5. juuni 2017. aasta esimene hinnang (edaspidi „hinnang 1“), mille koostas kriisilahendusnõukogu, ja 6. juuni 2017. aasta teine hinnang (edaspidi „hinnang 2“), mille koostas sõltumatu ekspert. Hinnangu 2 ese oli eelkõige hinnata Banco Populari varade ja kohustuste väärtust ning anda teavet, mis võimaldab teha otsuse üleantavate aktsiate ja omandiõiguse instrumentide kohta ning mis võimaldab kriisilahendusnõukogul kindlaks määrata, mida peetakse ettevõtte võõrandamise vahendi rakendamise korral äris tavalisteks tingimusteks. Samuti hindas 6. juunil 2017 Euroopa Keskpank (edaspidi „EKP“) pärast kriisilahendusnõukoguga konsulteerimist, kas Banco Popular on maksejõuetu või jääb tõenäoliselt maksejõuetuks, ja järeldas oma hinnangus, et arvestades Banco Populari likviidsusprobleeme, ei suuda ta lähitulevikus oma võlgu või muid kohustusi tõenäoliselt tähtpäevaks täita. Samal päeval teatas Banco Populari juhatus EKP-le oma järeldusest, et tõenäoliselt jääb pank maksejõuetuks.

Paralleelselt võttis kriisilahendusnõukogu 3. juunil 2017 vastu otsuse SRB/EES/2017/06, mis oli adresseeritud Fondo de Reestructuración Ordenada Bancariale (pankade nõuetekohase ümberkorraldamise fond, Hispaania) (edaspidi „FROB“), mis puudutas Banco Populari turustamist ja milles ta kiitis heaks selle asutuse kohese müügiptsessi alustamise, märkides ära selle müügiga seotud nõuded. Lisaks märkis ta, et kutse esitada pakkumus tuleb saata nendele viiele potentsiaalsele omandajale, kes olid osalenud eramüügi ptsessis. Neist ainult kaks soovisid jätkata ja said pärast konfidentsiaalsuslepingu allkirjastamist 5. juunil 2017 juurdepääsu elektroonilisele andmeruumile. Seejärel kinnitas FROB 6. juunil 2017 kirja, mis sisaldas müügiptsessi puudutavat teavet ja milles määrati pakkumuste esitamise tähtpäevaks 6. juuni 2017. aasta südaöö. Üks kahest Banco Populari allesjäänud potentsiaalsest omandajast teatas seepeale FROBile, et ta pakkumust ei esita.

¹ 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus *Eleveté Invest Group jt vs. komisjon ja SRB* (T-523/17, EU:T:2022:313).

² Ühtse Kriisilahendusnõukogu (SRB) täitevistung 7. juuni 2017. aasta otsus SRB/EES/2017/08 *Banco Popular Español, SA* kriisilahenduse skeemi vastuvõtmise kohta (edaspidi „vaidlusalune kriisilahendusskeem“).

³ Komisjoni 7. juuni 2017. aasta otsus (EL) 2017/1246, millega kinnitatakse Banco Popular Español SA kriisilahenduse skeem (ELT 2017, L 178, lk 15).

FROB teatas 7. juuni 2017. aasta kirjas kriisilahendusnõukogule, et Banco Santander, SA on esitanud siduva pakkumuse Banco Populari aktsiate ostmiseks hinnaga üks euro ning et ta käsitleb Banco Santanderit Banco Populari müügiotsuses eduka pakkujana. Seejärel tegi ta kriisilahendusnõukogule ettepaneku nimetada Banco Populari kriisilahenduse skeemi vastuvõtmist käsitlevas kriisilahendusnõukogu otsuses omandajaks Banco Santander. Kriisilahendusnõukogu leidis Banco Populari kriisilahendusskeemis, et selle finantsinstitutsiooni puhul on täidetud tingimused kriisilahendusmeetme võtmiseks – nimelt oli ta maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämas, ei olnud muid meetmeid, mille abil oleks saanud mõistliku aja jooksul vältida tema maksejõuetuks jäämist, ning avalikes huvides oli tema suhtes vaja võtta kriisilahenduse meede ettevõtte võõrandamise vormis. Kriisilahendusnõukogu kasutas oma õigust hinnata alla Banco Populari omavahendite instrumentide väärtus ja need konverteerida ning määras, et sellega seoses emiteeritavad uued aktsiad võõrandatakse Banco Santanderile hinnaga üks euro.

Euroopa Kohtu hinnang

Kõigepealt tuletas Euroopa Kohus meelde⁴, et erinevalt käesolevas asjas käsitletavast Euroopa Komisjoni kinnitavast otsusest ei ole vaidlusalune kriisilahendusskeem vaidlustatav akt, mille peale saaks esitada tühistamishagi⁵, mistõttu on hagi seda skeemi puudutavas osas vastuvõetamatu. Samas võivad sellise otsuse peale esitatud tühistamishagi raames puudutatud füüsilised või juriidilised isikud tugineda kriisilahendusskeemi õigusvastasusele ning see tagab neile piisava kohtuliku kaitse. Lisaks võtab komisjon niisuguse kinnitava otsusega, mis annab sellele skeemile siduvad õiguslikud tagajärjed, omaks kriisilahendusskeemi elemendid ja põhjendused, mistõttu ta peab vajaduse korral nende eest liidu kohtutes vastust andma.

Esimesena, mis puudutab küsimust, kas kriisilahendusnõukogu konfidentsiaalsuskohustuse tõttu võib olla välistatud vaidlusaluse kriisilahendusskeemi, hinnangu 2 ja teiste ettevalmistavate dokumentide tervikversioonidega tutvumine, siis märkis Euroopa Kohus kõigepealt, et määruses nr 806/2014⁶ on sätestatud, et isikutel, kelle suhtes kohaldatakse kriisilahendusnõukogu otsuseid, on õigus tutvuda kriisilahendusnõukogu toimikuga, ning samas on täpsustatud esiteks, et neil on see õigus tingimusel, et see ei lähe vastuollu teiste isikute õigustatud huviga kaitsta oma ärisaladusi, ning teiseks, et toimikuga tutvumise õigus ei hõlma konfidentsiaalset teavet ega kriisilahendusnõukogu asutusesiseseks kasutuseks ettenähtud ettevalmistavaid dokumente. Lisaks tuletab ta meelde iga asjaomase institutsiooni kohustust teostada oma pädevust kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtetega, eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 41 sätestatud hea halduse põhimõttega, mille lõike 2 punkt b tagab selle tutvumise õiguse, võttes samal ajal arvesse konfidentsiaalsuse ning ameti- ja ärisaladusega seotud õigustatud huve.

Niisiis piirab juba nende sätete sõnastuse enda kohaselt toimikuga tutvumise õigust vajadus kaitsta konfidentsiaalset teavet ja see piirang peegeldab ELTL artiklis 339 sätestatud konfidentsiaalsuskohustust. Selle kohta on Euroopa Kohus juba otsustanud, et liidu institutsioonid, organid ja asutused on vastavalt ärisaladuse kaitse põhimõttele, mis on üks liidu õiguse üldpõhimõtteid, põhimõtteliselt kohustatud jätma avaldamata eraõigusliku ettevõtja konkurentidele ettevõtja esitatud konfidentsiaalse teabe. Ühtse kriisilahenduskorra määruses on

⁴ 18. juuni 2024. aasta kohtuotsus komisjon vs. SRB (C-551/22 P, EU:C:2024:520, punktid 102 ja 103).

⁵ ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediitiasutuste ja teatavate investimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT 2014, L 225, lk 1, parandus ELT 2014, L 372, lk 9, parandus ELT 2021, 178, lk 12; edaspidi „ühtse kriisilahenduskorra määrus“), artikli 90 lõige 4.

aga ELTL artiklis 339 sätestatud kutsesaladuse hoidmise nõuet täpsustatud⁷, keelates kriisilahendusnõukogul avaldada nende nõuetega hõlmatud teavet muule avaliku või erasektori üksusele, välja arvatud juhul, kui see on vajalik kohtumenetluse otstarbel.

Neil asjaoludel asus Euroopa Kohus seisukohale, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta otsustas, et hagejatel ei olnud õigust tutvuda asjasse puutuvate dokumentide tervikversioonidega, kuna need versioonid sisaldasid konfidentsiaalset teavet.

Seejärel märkis Euroopa Kohus, et kuigi väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus, et huvitatud isikul peab olema võimalik tutvuda tema suhtes tehtud otsuse põhjendustega, et ta saaks kaitsta oma õigusi ja otsustada vajaduse korral pädevasse kohtusse pöördumise üle, võimaldades samal ajal kohtul kontrollida otsuse õiguspärasust, on Euroopa Kohus siiski ka otsustanud, et õigussubjekti huve kahjustava akti põhjendus, mis põhineb eraõiguslike ettevõtjate suhtelisele positsioonile antud hinnangul, võib olla ärisaladusest tulenevalt piiratud, ilma et niisuguse saladuse säilitamine võtaks põhjendamiskohustuselt selle sisu. Seega võib niisugune akt ärisaladuse hoidmise kohustuse seisukohast olla piisavalt põhjendatud, sisaldamata muu hulgas kõiki arvandmeid, millele põhjenduskäigus tuginetakse. Samas peab põhjendustest siiski selgelt ja ühemõtteliselt nähtuma nii põhjenduskäik kui ka kasutatud metoodika. Konfidentsiaalse teabe korral ei tulene harta artiklist 47 seega puudutatud isikule õigust tutvuda kogu toimikuga, kui eespool nimetatud tingimused on täidetud.

Lõpuks otsustas Euroopa Kohus, et harta artiklis 17 sätestatud omandiõigust⁸ ei saa tõlgendada nii, et see annab puudutatud isikule toimikus sisalduva teabega tutvumiseks ulatuslikuma õiguse kui see, mida nõuab kohtupraktika.

Teisena, mis puudutab põhjendamiskohustust seoses komisjoni kinnitava otsusega, siis tuletas Euroopa Kohus meelde, et sellise kinnitamisega loetakse, et komisjon võtab omaks vaidlusaluse kriisilahendusskeemi elemendid ja põhjendused⁹, mistõttu on põhjused, miks kriisilahendusnõukogu selle skeemi vastu võttis, selle kinnitamisest käsitleva otsuse lahutamatuks osaks ning seega käsitatavad ka kinnitamise põhjendustena. Seda arvestades asus Üldkohus õigesti seisukohale, et komisjonilt ei saa nõuda oma kinnituse täiendavat põhjendamist, kuna sellised põhjendused saaksid seisneda pelgalt kriisilahendusskeemis juba esile toodud asjaolude kordamises. Euroopa Kohus märkis, et komisjon ei pea viima kriisilahendusnõukogu analüüsi kõrval läbi teist analüüsi, vaid üksnes kriisilahendusnõukogu otsuse kinnitama või kinnitamata jätma. Lisaks, mis puudutab asjaolu, et Üldkohus võttis arvesse väga lühikest tähtaega, mille jooksul komisjonil paluti kriisilahendusskeem kinnitada, siis tuletas Euroopa Kohus meelde, et otsuse põhjenduste täpsuse aste peab olema proportsioonis materiaalsete võimaluste ja tehniliste tingimuste või tähtaegade, millest kinni pidades see tuleb teha.

Kolmandana märkis Euroopa Kohus seoses aktsionäride ja võlausaldajate huvide arvessevõtmisega kriisilahendusmenetluses, et kriisilahenduse meetme võtmise kolmanda tingimuse – milleks on selle vajalikkus avaliku huvi seisukohast – analüüsimisel tuleb¹⁰ arvesse võtta ühtse kriisilahenduskorra määruses sätestatud kriisilahenduse eesmäärke¹¹, kuid ta täheldas,

⁷ Neid täpsustusi ei tee mitte ainult ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 90 lõikes 4 väljendatud reservatsioon, vaid ka sama määruse artikli 88 lõike 1 teine lõik.

⁸ Koostoimes harta artikli 51 lõikega 1.

⁹ 18. juuni 2024. aasta kohtuotsus komisjon vs. SRB (C-551/22 P, EU:C:2024:520, punkt 96).

¹⁰ Vastavalt ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punktile c ja lõikele 5.

¹¹ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 14 lõike 1 esimene lõik.

et aktsionäride ja võlausaldajate huvide kaitset ega ka kriisilahenduse kulude piiramist või väärtuse hävimise vältimist nende eesmärkide hulgas ei ole. Nimelt peavad kriisilahendusnõukogu ja komisjon üksnes püüdma neid kahte viimast aspekti nende eesmärkide täitmisel arvesse võtta¹², ent aktsionäride ja võlausaldajate huvide kaitsmiseks neil niisugust tegutsemiskohustust ei ole. Lisaks märkis Euroopa Kohus, et Üldkohus toonitas õigesti, et väärtuse hävitamise puhul ühtse kriisilahenduskorra määruse tähenduses ei peeta silmas üksnes aktsionäride ja ettevõtja kapitaliinstrumentide omanike varalisi huve, vaid ka hoiustajate, töötajate ja teiste võlausaldajate omi. Eelkõige ilmneb ühtse kriisilahenduskorra määruse sõnastusest, et kriisilahendusnõukogu ja komisjon peavad üksnes püüdma hoida kriisilahenduse kulud võimalikult väikesed ja vältida väärtuse hävitamist, välja arvatud juhul, kui see on vajalik kriisilahenduse eesmärkide saavutamiseks. Neil asjaoludel leidis Euroopa Kohus, et Üldkohus otsustas õigusnormi rikkumata, et avalikku huvi puudutava kriisilahenduse tingimuse kohaldamine ei nõua konkreetselt tasakaalu leidmist asjaomase ettevõtja suhtes kriisilahenduse läbi viimise kasuks rääkiva avaliku huvi ning aktsionäride ja võlausaldajate õiguste vahel.

Neljandana, mis puudutab kriisilahenduse esemeks oleva ettevõtja väärtuse hindamist, siis meenutas Euroopa Kohus kõigepealt, et ühtse kriisilahenduskorra määruses¹³ on sätestatud, et enne kriisilahenduse meetme kohta otsuse tegemist või asjaomaste kapitaliinstrumentide allahindamise või konverteerimise õiguse kasutamist tagab kriisilahendusnõukogu, et vara ja kohustuste väärtust hindab õiglaselt, hoolikalt ja realistlikult sõltumatu isik. Samuti tuleneb sellest määrusest, et eristada tuleb lõplikku väärtuse hindamist, st hindamist, mis vastab kõigile selle artikli 20 lõigetes 1 ja 4–9 sätestatud nõuetele, ning esialgset väärtuse hindamist, mis kõigile neile nõuetele ei vasta. Samas on ühtse kriisilahenduskorra määruse¹⁴ kohaselt esialgne hindamine¹⁵ õiguspärane alus selleks, et kriisilahendusnõukogu saaks otsustada, kas võtta kriisilahenduse meede või viia läbi asjaomaste kapitaliinstrumentide allahindamine või konverteerimine.

Mis puudutab kõigepealt hinnangut 1, siis tuletas Euroopa Kohus meelde, et ühtse kriisilahenduskorra määrus annab EKP-le eelispädevuse sellise hinnangu andmisel, võttes arvesse tema eksperditeadmisi, mis tal järelevalveasutusena on. EKP-l on nimelt parim positsioon, et teha kindlaks, kas see tingimus on täidetud, lähtudes maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise määratlusest, milles viidatakse usaldatavusnõuete täitmisega seotud asjaoludele. Ta lisas, et käesoleval juhul tugines EKP hinnang ka hinnangust 1 hilisematele andmetele. Seetõttu leidis ta, et Üldkohus järeldas õigesti, et EKP hinnanguga maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta muutus sama olukorda puudutav hinnang 1 kehtetuks.

Edasi, mis puudutab hinnangut 2, siis leidis Euroopa Kohus, et Üldkohus otsustas õigesti, et hinnangu 2 raames sõnastatud sõltumatu eksperdi reservatsioonid ei saanud kahtluse all seada seda, et hinnang 2 anti õiglaselt, hoolikalt ja realistlikult. Euroopa Kohus leidis, et Üldkohus mitte ainult ei märkinud, et asjaomase ettevõtja väärtuse hindamisel tuleb lähtuda õiglastest, usaldusväärsetest ja realistlikest eeldustest, vaid ta ka rõhutas, et hindaja peab võtma arvesse ka erinevaid tegureid ja asjaolusid. Need asjaolud nähtuvad Üldkohtu tuvastatud faktilistest asjaoludest, milles on mainitud hinnangut 2, mis põhineb hüpoteesidel ja võtab arvesse paljusid tegureid, lähtudes ka tulevastele asjaoludele antavatest hinnangutest ja prognoosidest. Lisaks märkis Üldkohus õigesti, võttes arvesse ajalist survet ja kättesaadavaid andmeid, et teatud ebakindlus ja ligikaudsete hinnangute andmine on paratamatu igasuguse esialgse hinnangu puhul.

¹² Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 14 lõike 1 teine lõik.

¹³ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõige 1.

¹⁴ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõige 13.

¹⁵ Viiakse läbi ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõigete 10 ja 11 alusel.

Lisaks, mis puudutab vara ja kohustuste väärtuse hindamise nõudeid, siis märkis Euroopa Kohus, et varade ja kohustuste väärtuse hindamise kohta on ühtse kriisilahenduskorra määruses sätestatud, et see peab olema läbi viidud „õiglaselt, hoolikalt ja realistlikult“, kuid see määrus ei nõua siiski, et kindlaks tuleks teha kogu vara ja kõik kohustused. Ent kuigi kiireloomulisel juhul peab esialgne hinnang hõlmama vara ja kohustuste eeldatava väärtuse hindamist, peab see hinnang õiglase, hoolika ja realistliku hindamise nõudele vastama vaid ulatuses, mis on mõistlikult võimalik. Nimelt võib kiireloomulises olukorras osutada võimatuks kõiki varasid ja kohustusi ammendavalt kindlaks teha. Ka on regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus¹⁶ sätestatud, et hindaja peab eriti keskenduma valdkondadele, kus valitseb nende elementide väärtuse hindamise seisukohast suur ebakindlus ja millel on kogu hindamisele märkimisväärne mõju. Neil asjaoludel asus Euroopa Kohus seisukohale, et Üldkohus otsustas õigesti, et võttes arvesse vähest aega, võis hindaja rangelt esikohale seada talle kättesaadava teabe analüüsi, keskendudes üksnes võtmetähtsusega varale ja kohustustele, mille väärtusele antud hinnang on väga ebakindel.

Lisaks, mis puudutab kriisilahendusnõukogu enda hinnangu sõltumatust, siis tuletas Euroopa Kohus meelde, et ühtse kriisilahenduskorra määruses on täpsustatud eesmärgid, mida tuleb varade ja kohustuste hindamisel järgida. On küll ette nähtud, et väärtust peab hindama mis tahes ametiasutusest, sealhulgas kriisilahendusnõukogust, liikmesriigi kriisilahendusametist ja asjaomasest ettevõtjast sõltumatu isik, kuid samuti on ette nähtud, et kui väärtuse sõltumatu hindamine ei ole võimalik, võib vara ja kohustuste esialgse väärtuse hindamise teostada kriisilahendusnõukogu.¹⁷ Seetõttu leidis Euroopa Kohus, et Üldkohus otsustas õigesti, et selle kindlakstegemiseks, kas täidetud on kriisilahenduse eeltingimused või kapitaliinstrumentide allahindamise või konverteerimise tingimused¹⁸, ei pea asjaolusid alati analüüsima sõltumatu ekspert.

Lisaks, mis puudutab seda, et arvesse ei võetud ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõikes 5 ette nähtud väärtuse hindamise eesmärki, siis täheldas Euroopa Kohus, et see määrus¹⁹ täpsustab, et kiireloomulistel juhtudel tuleb küll teatud väärtuse hindamise nõudeid järgida, kuid teatud nõudeid tuleb järgida vaid ulatuses, milles see on võimalik. Mis puudutab aga neid kaht tüüpi nõudeid, siis ei maini ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõige 10 nende väärtuse hindamise eesmärkide analüüsi, mida on nimetatud selle määruse artikli 20 lõikes 5. Lisaks toonitas ta, et sama määrus näeb sõnaselgelt ette, et kui väärtuse hindamine ei vasta kõigile nõuetele, peetakse seda esialgseks seni, kuni sõltumatu isik viib läbi hindamise, mis vastab neile täielikult. Selline esialgne väärtuse hindamine annab aga kriisilahendusnõukogule põhjendatud aluse otsustada kriisilahenduse meetmete võtmine. Selle eesmärgi väidetav arvesse võtmata jätmine ei too niisiis kaasa selle hindamise õigusvastasust, vaid üksnes selle, et seda tuleb käsitada esialgsena.

Lõpuks, mis puudutab lõpliku järelhindamise ärajätmist, siis on tõsi, et ühtse kriisilahenduskorra määruse teatud sõnastus²⁰ kaldub näitama, et esialgsed väärtuse hinnangud saavad olla kriisilahenduse meetme võtmise aluseks vaid teatud tingimustel, muu hulgas siis, kui neile järgneb lõplik järelhindamine. See määrus näeb aga ka ette, et väärtuse hindamist, mis ei vasta kõigile nõuetele, peetakse esialgseks seni, kuni sõltumatu isik viib niipea kui võimalik läbi lõpliku

¹⁶ Euroopa Pangandusjärelevalve 23. mai 2017. aasta regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kriisilahenduse eesmärgil väärtuse hindamise kohta (EBA/RTS/2017/05).

¹⁷ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõiked 1 ja 3.

¹⁸ See eesmärk on ette nähtud ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõike 5 punktis a.

¹⁹ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõige 10.

²⁰ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõige 13.

järelhindamise.²¹ Sellest sõnastusest ja eelkõige sõnadest „seni, kuni“ tuleneb, et lõpliku järelhindamise läbi viimine ei ole tingimus, mis peab olema täidetud selleks, et väärtuse hindamist saaks käsitada esialgsena. Nii otsustas Euroopa Kohus, et lõpliku väärtuse järelhindamise eesmärk on esiteks tagada, et asjaomase ettevõtja kahjum võetaks tema raamatupidamisarvestuses täies ulatuses arvesse, ning teiseks saada teavet selleks, et teha otsus taastada võlausaldajate nõuded või suurendada vastusoorituse väärtust. Pealegi, kuna lõplik järelhindamine toimub tingimata pärast kriisilahendusskeemi vastuvõtmist, siis meenutas Euroopa Kohus, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õigusakti õiguspärasuse hindamisel lähtuda selle akti vastuvõtmise ajal esinenud faktilistest ja õiguslikest asjaoludest. Seetõttu leidis Euroopa Kohus, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta otsustas, et lõpliku järelhindamise kinnitamata jätmine ei mõjutanud vaidlusaluse kriisilahendusskeemi kehtivust.

Viimaseks, mis puudutab konfidentsiaalsuskohustust, siis tuletas Euroopa Kohus meelde, et kriisilahendusnõukogu liikmete suhtes kohaldatakse seda valdkonda reguleerivaid sätteid, mis reguleerivad liidu institutsioonide liikmeid ning liidu ametnikke ja teenistujaid.²² Seega ei tohi nad isegi pärast oma ametikohustuste lõppemist avalikustada ametisaladuse pidamise kohustuse alla kuuluvat informatsiooni, välja arvatud juhul, kui konfidentsiaalse teabe avalikustamine toimub nende ülesannete täitmise käigus või kui kõnealune teave esitatakse kokkuvõtlikult või on koostatud selliselt, et asjaomast ettevõtjat ei ole võimalik kindlaks teha.²³ Selle kohta tuleneb ühtse kriisilahenduskorra määruse põhjendusest 116, et üksnes selle asjaolu ära märkimisel, et kriisilahendusnõukogu ja liikmesriikide kriisilahendusasutused uurivad konkreetset ettevõtjat seoses konkreetse või perspektiivse kriisilahenduse menetluse või kriisilahenduse meetmega, võib sellele ettevõtjale olla negatiivne mõju ning seega tuleb seda käsitada ühtse kriisilahenduskorra määruses sätestatud konfidentsiaalsuskohustuse kohaldamisalasse kuuluvana. Seevastu ilmneb sellest määrusest²⁴, et järelevalveülesanded, mis on ühtse järelevalvemehhanismi raames antud eelkõige EKP-le, on tihedalt seotud ühtse kriisilahenduskorra määrusega kriisilahendusnõukogule antud ülesannetega. Sellest tuleneb, et ühtse kriisilahenduskorra määruse tõhususe optimeerimiseks näeb ühtse kriisilahenduskorra määrus ette, et eelkõige, ent mitte ainult kriisilahenduse kavandamise, varajase sekkumise ja kriisilahenduse etappide puhul peavad kriisilahendusnõukogu ja EKP tegema tihedat koostööd ja esitama teineteisele kogu teabe, mida nad oma ülesannete täitmiseks vajavad. Seega peab kriisilahendusnõukogu samavõrd nagu EKP-gi jälgima arenguid finantsturgudel ja eelkõige jälgima selle määruse kohaldamisalasse kuuluvaid asutusi selleks, et krediidasutuse maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise korral oleks võimalik tõhusalt ja kiiresti sekkuda. Teabe andmist üksnes selle kohta, et kriisilahendusnõukogu jälgib koos EKP-ga ühte krediidasutust teiste ühtse kriisilahenduskorra määruse kohaldamisalasse kuuluvate krediidasutuste hulgas, ei saa seetõttu põhimõtteliselt käsitada konfidentsiaalsuskohustusega hõlmatuna, kui ei esine täiendavaid asjaolusid, mis võivad näidata, et kriisilahendusnõukogu tegutseb seoses konkreetse või perspektiivse kriisilahenduse menetluse või kriisilahenduse meetmega.

²¹ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõige 11.

²² ETLT artikli 339 alusel.

²³ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 88 lõige 1.

²⁴ Ühtse kriisilahenduskorra määruse põhjendused 15 ja 89.